

Kognitív Tudományi Tanszék
Budapest, Egry J. u. 1., T. épület V. emelet, H-1111, T/F:+36-1-463-1072

BUDAPESTI MŰSZAKI ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM
Pszichológia Doktori Iskola

Minőségbiztosítási fejlesztési és működési stratégia
2023-2025

Tartalom

A Fejlesztési és működési stratégia célja	3
Vonatkozó jogszabályok	3
A DI minőségirányítási alapelvei	4
Jövőkép	5
Küldetés	5
Kiemelt minőségcélok	6
Minőségcélokhoz kapcsolódó éves cselekvési tervek	6

A Fejlesztési és működési stratégia célja

A Doktori Iskola a változó társadalmi igények és a tudományos kihívásokhoz való sikeres alkalmazkodás, az oktatás-kutatás és valamennyi általa nyújtott szolgáltatás magas színvonalának megőrzése érdekében, a jövőbeni elvárásokra összpontosító stratégiájának megvalósítására Fejlesztési és működési stratégiát készít, amelyben kijelöli a középtávon elérni kívánt, prioritást élvező célokat. A Stratégiában megfogalmazott középtávú célok jelölik ki az adott új ciklus minőségfejlesztési tevékenységének kereteit és egyben azokat az indikátorokat, amelyek alkalmazásával a célok teljesülése ellenőrizhető.

A BME kiemelt figyelmet fordít a teljes egyetemi működés minőségirányítási rendszerbe helyezésére, a minőségpolitikai célok megvalósítására. A BME-nek számos területen jól felépített minőségbiztosítási rendszerei, folyamatai működnek, azonban az elkövetkezendő években további területeken fejleszteni kell az egyetem és szervezeti egységeinek minőségirányítási rendszerét. Ezért az Egyetemen Minőségfejlesztési Projekt indul a 2023-as évtől kezdődően, mely projekt keretén belül az Egyetemen működő valamennyi doktori iskola működésére és minőségirányítási rendszerére vonatkozó stratégia kerül kidolgozásra.

Vonatkozó jogszabályok

A BME Pszichológiai Doktori Iskolában (továbbiakban: Doktori Iskola, röviden DI) folyó doktori képzés és fokozatszerzés minőségbiztosítási elveit

- a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BME) Doktori és Habilitációs Szabályzat (BME DHSZ),
- a BME Tanulmányi és vizsgaszabályzat (BME TVSZ),
- a DI Működési szabályzata (DI MSz),
- a DI Minőségbiztosítási fejlesztési és működési stratégiája (jelen dokumentum)
- a DI Képzési terve, valamint
- az ESG 2015 (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area1)

rögzíti. Az alábbiakban részben ezekkel átfedő, részben ezeken túlmutató követelményeket ismertetünk, nem kitérve viszont a kapcsolódó jogszabályokban megjelenő, kötelező minőségbiztosítási elemekre (2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról, a doktori iskolákról, a doktori eljárás rendjéről és a habilitációról szóló 387/2012. (XII.19.) Kormányrendelet, valamint a MAB doktori képzésre vonatkozó határozatait).

Jelen Fejlesztési és működési stratégia kiterjed a BME Pszichológiai Doktori Iskola szervezetére, annak vezető testületeire, adminisztrációjára és az abban közreműködő személyekre egyaránt.

A DI minőségirányítási alapelvei

A Doktori Iskola a Minőségbiztosítási szabályzat és eljárásrendjével, valamint az Egyetem minőségirányítási szabályzatával összhangban az alábbi minőségbiztosítási elvek kiemelt érvényesülését kívánja biztosítani:

(1) **A szakmai kontroll elve.** A doktori képzés és fokozatszerzés teljes folyamatán keresztül érvényesíteni kell a nemzetközi és hazai szakmai–tudományos közvélemény kontrollját.

(2) **A tudományetikai követelmények figyelembevételének elve.** A minőségirányítási rendszer kialakítása és működtetése során érvényesíteni kell a Magyar Tudományos Akadémia Tudományetikai Bizottságának állásfoglalásait és a BME Etikai kódexet. A pszichológiai és idegtudományi kutatások etikai engedély kötelesek. A BME TTK Kognitív Tudományi Tanszéke és a BME GTK Ergonómiai és Pszichológiai Tanszéke, valamint az ELKH TTK AKK és ELKH TTK Kognitív Idegtudományi és Pszichológiai Intézete az EPKEP (Egyesített Pszichológiai Kutatási Etikai Bizottság) tagja, a doktoranduszok és a témavezetők kutatásai az EPKEB véleményezése után és etikai engedélyével folyhatnak.

(3) **A nyilvánosság és a folyamatok dokumentálásának elve.** A minőségbiztosítási rendszer főbb fázisai csak úgy, mint a Doktori Iskola tevékenységrendszere, képzési programja, eljárásrendjei, a disszertációk és a hallgatók teljesítményének értékelési mechanizmusa, doktori képzéssel kapcsolatos eljárások és döntések a szakmai és tudományos közvélemény számára széles körűen nyilvánosak, a doktori iskola honlapján, valamint a doktori.hu-n elérhetőek. A doktori védések nyilvánosak; a vita helyét és idejét legalább két héttel korábban az a doktori iskola honlapján közzé kell tenni.

(4) **A visszacsatolás elve.** Fontos, hogy a doktori képzésben részt vevő oktatók, témavezetők és a DI különböző tanácsstagjai visszajelzést kapjanak tevékenységük színvonaláról, és legyen lehetőségük a tapasztalataik visszacsatolására. Ezen elv érvényesülésénél különös tekintettel kell lenni a doktoranduszok véleményének visszacsatolására a képzésükkel, az oktatási és kutatási tevékenységek színvonalával kapcsolatban.

(5) **A minőségközpontúság elve.** A minőségirányítási rendszer kialakításával és működtetésével el kívánjuk érni, hogy mind hallgatóink, mind oktatóink igény szintje folyamatosan növekedjen önmagukkal és környezetükkel szemben, ugyanakkor váljon értékrendjük integráns részévé a tudománnyal szembeni alázat, gondolkodásuk egyik alappillérvé a kezdeményezőkézség és a kreativitás.

(6) **A szellemi tulajdon védelmének elve.** A minőségirányítási rendszer fejlesztésének is hozzá kell járulnia ahhoz, hogy a doktori képzés a jövőben is álljon teljes összhangban az Európai Unió és Magyarország szellemi tulajdon védelmére irányuló törekvéseivel.

(7) **Az egyéni felelősség érvényesítésének elve.** Egy tudományos iskola kialakítása és működtetése közös munka, melyben az oktatók, témavezetők, külső partnerek és a hallgatók együttesen dolgoznak a minőségi követelmények elérésén. Mindezen törekvés csak akkor lehet sikeres, ha egyértelműen tisztázott, kinek mi a feladata és felelősségi köre a képzés és kutatás folyamatában.

(8) **A folyamatok dokumentálásának elve.** A doktori képzéssel kapcsolatos valamennyi döntési pontról készüljön dokumentáció. A dokumentáció ellenőrzése a minőségirányítási rendszer alapvető feladata. A doktori képzés egészén belül fontos

célkitűzés, hogy a képzésben érintett oktatók adminisztratív terhelése ne növekedjék a minőségirányítási rendszer kialakítása és működtetése folyamán.

Jövőkép

A doktori iskola jövőbe mutató célja az alapkutatás értékeinek megőrzése mellett, a dinamikus nyitás és versenyképes alkalmazkodás a változó hazai és nemzetközi követelményekhez, amely a tudástőke, a tudástranszfer és a gyakorlati transzláció gyarapítása mellett biztosítja a doktoranduszok és az oktatók kreatív, produktív és integratív jellegű részvételét a tudományos kutatás, az oktatás és a versenyszféra legmagasabb szintű hazai és nemzetközi területein. A doktori iskola célja a doktori iskolában folyó nemzetközi színvonalú kutatások fenntartása, amelyek többségükben angol nyelvű magas határfaktorú publikációkra épülő disszertációkat eredményeznek.

Küldetés

A Pszichológia Doktori Iskola feladata kettős: egyfelől a tudományos elitképzés, az oktatói és kutatói utánpótlás biztosítása (elsősorban az iskola kognitív pszichológiai, kognitív idegtudományi kutatási területein), másfelől tudományosan is jól felkészített szakemberek képzése a pszichológia gyakorlathoz közelebb álló területei számára (elsősorban a doktori iskola alkalmazott pszichológiai kutatási területein). Olyan önálló kutatási projektek irányítására és a tudásuk átadására alkalmas szakembereket képzünk, akik rendszerszinten ismerik a pszichológia, ergonómia és a kognitív tudomány összefüggéseit, saját területükön színvonalas kutatásokat végeznek, eredményeiket nemzetközi szinten publikálják. A doktori képzés alapja a kutatási kiválóság előmozdítása. A kutatási tevékenység minőségének és hatékonyságának növelése mellett a PDI célja, hogy a pszichológia tudomány területén elismert és vonzó doktori iskolává és kutatóközponttá váljon, amely nagy hangsúlyt helyez a nemzetközi együttműködésre az oktatás és kutatás területén.

A PDI minőségfejlesztési célkitűzéseinek megvalósítása során figyelembe veszi partnerei (érdekelt felek) igényeit és visszajelzéseit, különös tekintettel a hallgatókra, a már képesítést szerzetteket foglalkoztató szervezetekre, az Egyetem munkavállalóira, a kutatás-fejlesztési szolgáltatásokat igénybe vevő személyekre, szervezetekre és a nemzetközi, valamint hazai szakmai és tudományos közösségekre.

A PDI fontosnak tartja, hogy a doktori hallgatók az érdeklődésüknek megfelelő kutatási témát válasszanak, amely ugyanakkor társadalmilag is fontos és versenyképes. A szabad kutatási témaválasztás lehetővé teszi, hogy a hallgatók valóban elkötelezettek legyenek a kutatás iránt, ami javítja az eredmények minőségét. A hallgatóknak a felvételre kidolgozott kutatási tervet kell készíteniük, amely tartalmazza a célkitűzéseket, a kutatási kérdéseket, a módszertant és az időbeosztást, segítve ezzel a kutatási folyamat hatékonyabb vezetését. Minden féléves haladási összefoglalóval együtt a hallgatók leadják a következő félév kutatási tervét is, amelyet a DIT a beszámolóval együtt jóváhagy.

A PDI nagy hangsúlyt fektet a megfelelő kutatási infrastruktúra és erőforrások biztosítására a hallgatók számára. Ez magában foglalhatja a laboratóriumok, eszközök, szoftverek és publikációs és egyéb adatbázisok hozzáférhetőségét. A kutatói infrastruktúra fejlesztése elősegíti a hatékony kutatást és a kiváló eredmények elérését

Kiemelt minőségcélok

Minőség	Indikátor	Célkitűzés
magas tudományos színvonal	a doktori értekezés tézispontjaihoz kapcsolt publikációk	a tudományos közlemények magas elismertségű (lehetőleg D1, Q1-2) folyóiratokban jelenjenek meg
nemzetközi beágyazottság	az angol nyelven készített értekezések száma és külföldi szakemberekkel közösen jegyzett közlemények valamint nemzetközi együttműködésben megvalósuló kutatási projektek	az értekezések legalább 2/3-a angol nyelvű legyen; cél a nemzetközi együttműködésben megvalósuló kutatási projektek számának növelése
hatékonyaság	fokozatszerzési arány	jelentősen haladja meg a hazai átlagot

A minőséget meghatározó tevékenységekre vonatkozó felügyeletet a Doktori Iskola Tanácsa (DIT) és a Habilitációs és Doktori Tanács (HBDT) közösen látja el a jelen szabályzatban részletezett minőségbiztosítási stratégiának megfelelően. A Doktori Iskola minőségfejlesztési munkáját az ESG irányelvekhez igazítva látja el, így a meghatározott minőségfejlesztési célok és cselekvési tervek is az irányelvekhez illesztve kerülnek meghatározásra.

A fenti célok eredményes megvalósítását a következő mutatószámok mérésével követjük nyomon.

1. Fokozatszerzési arányok:

a. A beiratkozási naptári évre indexált fokozatszerzési arány: az adott naptári évben beiratkozott hallgatók hány százaléka szerzett fokozatot a beiratkozást követő 5 éven belül.

b. Fokozatszerzési arány komplex vizsga után: az adott naptári évben komplex vizsgát tett hallgatók hány százaléka szerzett fokozatot a komplex vizsgát követő 3 éven belül.

2. Tudományos eredmények, kutatási képességek:

Ezen követelményt a PhD fokozat megszerzéséhez szükséges publikációs minimumkövetelmények biztosítják, ezért további mérőszámot nem adunk meg.

Minőségcélokhoz kapcsolódó éves cselekvési tervek

2023-as évre vonatkozóan			
Feladatok/tevékenységek, folyamatok	indikátor/igazoló dokumentum	határidő	ESG
A Doktori Iskola minőségirányítási stratégiájának dokumentumba foglalása	Minőségbiztosítási és működési stratégia kidolgozása	2023. I. negyedév	1.1. és 1.8
Oktatói és témavezetői minőségmutatók kijelölése és monitorozása	Az elkészült dokumentum	2023. III. negyedév	1.5

Felvételi pontozás elveinek szabályzatba foglalása	Felvételi szabályzat	2023. III. negyedév	1.4
Végzett doktoranduszok tudásmegosztó fóruma	Jelenléti ív	2023. III. negyedév	1.3 és 1.4
Tudományos kommunikáció és prezentációs készségek fejlesztését célzó támogatási utak kidolgozása	Az elkészült dokumentum és alkalmazása	2023. III. negyedév	1.3 és 1.4 és 1.6

A 2023-as évre vonatkozó cselekvési terv tartalmazza az oktatói és témavezetői minőségbiztosítás további fejlesztésére, explicit indikátorok kijelölésére és monitorozására vonatkozó célkitűzéseinket. Ehhez a DI belső, nem nyilvános statisztikát vezet majd a témavezetők sikerességéről, amit figyelembe vesz a témakiírások elfogadásakor. A felvételi folyamatok fejlesztése során az egyik legfontosabb lépés a PhD hallgatók kiválasztásának javítása. Ez magában foglalhatja a doktori képzés intenzívebb reklámozását a jelentkezők körének bővítése céljából, a jelentkezési követelmények és eljárások áttekintését, az interjúk vagy felvételi vizsgák strukturálását, valamint a jelentkezők szigorúbb értékelését. A doktori felvételi pontozás elveinek szabályzatba foglalása, az egyes teljesítményekért adható minimum és maximum pontok, valamint a képzésre történő felvételhez szükséges minimumpontszám meghatározása is kiemelt feladatunk.

A doktoranduszok előmenetelének és kutatói sikerességének támogatására egyrészt tudásmegosztó fórumot szervez, ahol a végzett doktoranduszok gyakorlati javaslatokkal tudnak szolgálni a képzést még csak most kezdők számára. Másrészt mivel a doktori hallgatóknak fontosak a tudományos kommunikációs és prezentációs készségek a kutatási eredményeik hatékony megosztásához, olyan kurzusok és tréningek bevezetését tervezzük, amelyek segítenek ezeknek a készségeknek a fejlesztésében, hozzájárulhatnak a PhD képzés minőségének növeléséhez.

2024-es évre vonatkozóan			
Feladatok/tevékenységek, folyamatok	indikátor/igazoló dokumentum	határidő	ESG
mentorprogram elsőéves doktoranduszok számára	Az elkészült dokumentum és annak alkalmazása	2024. II. negyedév	1.3 és 1.4 és 1.6
elégedettségmérés kidolgozása	Az elkészült kérdőív	2024. II. negyedév	1.7 és 1.8
hallgatói visszajelzési formák formálissá tétele	Az elkészült dokumentum	2024. III. negyedév	1.3
A doktoranduszok óratartási kereteinek és oktatási tevékenységének szabályozása	Az elkészült dokumentum és alkalmazása	2024. IV. negyedév	1.3 és 1.4 és 1.6
éves jelentés elkészítése	Az elkészült dokumentum	2024. IV. negyedév	1.8

A 2024-es évben a doktoranduszok támogatási rendszerének megerősítésére fókuszál a DI. Ennek keretében sor kerül az elsőéves doktoranduszok számára mentorprogram bevezetésére, melytől egyrészt a hallgatói és kutatói előmenetelük sikeresebbé válását várjuk, másrészt a felsőbbéves doktoranduszokon keresztül informálisabban is vissza tudják jelezni a képzés egészével kapcsolatos meglátásaikat. A hallgatók képzéssel kapcsolatos elégedettségének mérése is fontos célkitűzés. Az oktatók és hallgatók körében elvégzendő kérdőíves (a kérdőívet ki kell dolgozni) felmérés alapja lenne a felülvizsgálati rendszernek, pl. kétéves ciklusokban. A kérdőíves felmérés eredménye visszacsatolásra kerül a képzés szabályzataiba.

A hallgatói visszajelzések és ezekre adott intézkedések (panaszok, visszajelzések és ezek kezelésének) formális csatornáinak kidolgozása a kérdőíves felmérésen túl is azt a célt szolgálja, hogy a hallgatók előmenetelét és tudományos teljesítményét a lehető leghatékonyabban támogathassuk. A doktoranduszok órartartási kereteinek (kredit és/vagy honoráció, minimálisan és maximálisan szerezhető kredit és megtartott óraszám) szabályozása és szabályzatba foglalása szintén feladatunk.

2025-ös évre vonatkozóan			
Feladatok/tevékenységek, folyamatok	indikátor/igazoló dokumentum	határidő	ESG
rugalmasabb képzési formák kidolgozása	Az elkészült dokumentum	2025. II. negyedév	1.2 és 1.9
végzett doktoranduszok nyomkövetési rendszerének kidolgozása és bevezetése	Az elkészült dokumentum és annak alkalmazása	2025. II. negyedév	1.7 és 1.8
A képzési programok és kurzusok felülvizsgálati menetének és rendszerességének szabályozása	Az elkészült dokumentum és annak alkalmazása	2025. III. negyedév	1.2 és 1.9
éves jelentés elkészítése	Az elkészült dokumentum	2025. IV. negyedév	1.8

Az oktatás rugalmasabb képzési formáinak kidolgozása. A doktori hallgatók számára rugalmas képzési programok létrehozása lehetővé teszi számukra, hogy saját tanulmányi és kutatási terveiket megvalósítsák. Ez magában foglalhatja a kurzusok széles választékát, a távoktatási lehetőségeket, valamint a részmunkaidős és teljes munkaidős képzési lehetőségeket.

A DPR kiterjesztése a doktori képzésre (fokozatszerzési adatok, köztük a fokozatszerzéshez szükséges idő és a lemorzsolódás trendjeinek követése) fontos adatokkal szolgál a munkánk minőségéről és a végzetek munkaerőpiaci elhelyezkedéséről.

A képzési programok és kurzusok felülvizsgálati menetének és rendszerességének szabályozását az Egyetemi minőségirányítási folyamatokkal összefüggésben, elsősorban az új, egyetemi Képzési Kódexben rögzített ajánlások alapján kívánjuk elvégezni.

A cselekvési tervek megvalósítása és értékelése során, csak úgy mint a stratégia kidolgozásának folyamatában a lehető legszélesebb körű párbeszédre törekszünk az érintettekkel. A döntéshozási folyamatok minden szintjén bevonásra kerülnek a hallgatók, oktatók, külső témavezetők és a képzéshez kötődő stratégiai partnerek.

A minőségbiztosítási terv része, hogy a DI vezetője vagy az általa megbízott személy évenkénti jelentést készít, amely tartalmazza a minőségbiztosításhoz kapcsolódó felmérések eredményeit, és a stratégiában kidolgozott indikátorok szerinti éves helyzetképet. Az összefoglaló értékelést a DI vezető legkésőbb minden év november 30-ig a HBBDT felé bemutatja.

Dr. Lukács Ágnes

Pszichológiai Doktori iskola vezetője

Kelt: 2023. június 19.